

Kommunstyrelsens protokoll 2022-12-12**Tid och plats**

2022-12-12 klockan 18:00 – 18:45 Digitalt via Zoom

Beslutande ledamöter

Marie Wilén (C) ordförande, Per Sverkersson (S), Bo Andersson (M), Mattias Widén (SD), Carina Schön (S), Göran Hillbom (C), Hans-Göran Björk (KD), Toni Hietakuja (SD), Jan Andersson (S), Ann-Christin Grattback Åkerblom (S), Joel Wåhlén (SD)

Ej tjänstgörande ersättare

Dick Pettersson (C), Annika Krispinsson (C), Carl-Henrik Andersson (SD), Anneli Ellnebrant (M)

Övriga närvarande

Andreas Johansson (V) insynsrepresentant, Bo Strömquist, ekonomichef, Emma Burstedt, kommundirektör, Sebastian Runbom, kommunsekreterare

Val av justerare

Carina Schön (S)

Tid och plats för justering

2022-12-13 klockan 12:00 i kommunkontoret

Justerade paragrafer

§ 241- 242

Underskrift

Marie Wilén, ordförande

Carina Schön, justerare

Sebastian Runbom, sekreterare

Anslagsbevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Kommunstyrelsen

Datum då anslaget sätts upp

2022-12-13

Sammanträdesdatum

2022-12-12

Datum då anslaget tas ned

2023-01-04

Förvaringsplats för protokollet

Kommunkontoret, Tingsgatan 11, Heby

Underskrift

Sebastian Runbom, sekreterare

Innehållsförteckning

Tilläggsbudget till Utbildningsnämnden för 2023.....	4
Förslag till användande av resultatutjämningsreserv	5

Ks § 241

Dnr KS/2022:9041

Tilläggsbudget till Utbildningsnämnden för 2023

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

- Antar förslag till ändring i mål och budget 2023, plan 2024 och 2025 enligt pm 2022-12-09, vilket innebär att utbildningsnämndens ram ökar med 5,8 miljoner kronor.
- Beslutet gäller under förutsättning att beslut om statens budget fattas enligt lämnat förslag vad gäller generella statsbidrag till kommuner.

Sammanfattning

Beslut om mål och budget 2023, plan 2024 och 2025 fattades av kommunfullmäktige den 22 november 2022, kf § 115. I mål och budget är ramen för utbildningsnämnden 400,6 miljoner kronor.

Vid utformning av nämndens verksamhetsplan framträder att långtgående åtgärder kommer att krävas för att få en budget i balans. Samtidigt har det i statens budgetförslag skapats ett utökat utrymme om totalt 6 miljarder kronor för generella statsbidrag till landets kommuner. Heby kommuns andel av de generella statsbidragen är 5,8 miljoner kronor. Denna intäkt är inte införlivad i kommunens budget, då det var på förslagsstadiet när kommunens budget hanterades.

Då det behöver vidtas åtgärder inom utbildningsnämnden för att klara budget i balans och förebygga underskott under 2023, är det angeläget att inte avvakta med beslut om fördelning av de generella statsbidragen, trots att beslut om statlig budget inte är fattad i skrivande stund. Det skulle innebära att utbildningsnämndens ram utökas med 5,8 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 8 december 2022

Yrkanden

Hans-Göran Björk (KD), Carina Schön (S) och Ann-Christin Grattback Åkerblom (S) yrkar bifall till förslaget till beslut.

Ks § 242

Dnr KS/2022:90

003

Förslag till användande av resultatutjämningsreserv

Kommunstyrelsens beslut

- Beakta förslaget till användande av resultatutjämningsreserv.
- Begära en precisering av utbildningsnämnden hur ett accepterat underskott i nivå med förvaltningens förslag ska fördelas i nämndens verksamheter.
- Begära återrapport över de områden där åtgärder behöver vidtas vilket löpande följs upp under 2023.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har den 22 november beslutat om riktlinjer för God ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv. Redan i november 2013 fattade fullmäktige beslut om införande av resultatutjämningsreserv men det har fram till år 2022 inte funnits möjlighet att göra avsättningar till denna reserv. I nuläget ser det ut som att det finns möjligheter att göra en avsättning till reserven ur 2022 års resultat.

Utbildningsnämnden har haft ekonomisk obalans under flera år och har via åtgärder anpassat sina kostnader i förhållande till referenskommuner. I nuläget bedöms dessa anpassningar för verksamheten som helhet att stå sig relativt väl. Fortsatt arbete pågår för att kunna fastställa det som är den kostnadsnivå som går att försvara utifrån Heby kommuns förutsättningar.

Utgångspunkten för tillämpningen av resultatutjämningsreserven är att den ska kunna utjämna intäkter under en konjunkturcykel. Kommunens budget för 2023 är svag och det finns inga marginaler för att klara av att hantera ökade kostnader på grund av omvärldsläget och exempelvis kostnadsökningar genom inflation.

Det finns i nuläget inget beslut om avsätta medel till resultatutjämningsreserv då beslut om detta fattas i kommunfullmäktiges hantering av årsredovisningen i april 2023. I beslutat mål och budgetdokument för 2023, plan 2024-2025 är resultatutjämningsreserven omnämnd men det finns inga beslut kopplat till reserven då disposition ur denna inte varit möjlig att planera med.

Om det hade funnits en resultatutjämningsreserv så skulle det redan i budget ha varit möjligt att ta beslut om ett planerat utnyttjande av reserven upp till en resultatnivå med balans mellan intäkter och kostnader. Samtidigt skulle de finansiella målen behövt anpassas utifrån de effekter vikande intäkter ger på resultat och ekonomisk ställning. För Heby kommun hade ett planerat utnyttjande medfört effekter enligt följande,

Finansiellt mål 1, "Resultat i förhållande till skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning som ett genomsnitt under en fyraårsperiod, målvärde => 2 procent. Budgeten hade haft ett lägre genomsnittligt utfall för fyraårsperioden för budgetår 2023 och planåren 2024 och 2025.

Finansiellt mål 2, "Ökningstakten för skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning ska vara högre än verksamhetens nettokostnadsutveckling",

målvärde Skatter > Nettokostnader. Då detta mått redan i beslutad mål och budget innebar ett avsteg från målvärde skulle skillnaden ytterligare ha förstärkts.

Finansiellt mål 3, "Soliditeten ska ha en positiv utveckling", målvärde > föregående år. Detta mått hade varit negativt för det år medel ur reserven utnyttjas.

I beredningen av ärendet för mål- och budget 2023, plan 2024-2025 var det dock ej klarlagt omfattningen av den ekonomiska obalansen inom utbildningsnämndens verksamheter. På samma sätt som föregående år har dessa uppgifter kommit att tydliggöras i nämndens arbete med verksamhetsplan och budget efter fullmäktiges beslut den 22 november. En viktigare faktor för varför det inte varit möjligt att genomföra ett planerat utnyttjande av reserven är att det inte har funnits några medel att disponera i resultatutjämnning vilket framgår av redovisade balanskravsresultat i budgetar och uppföljningar sedan 2014 års mål och budget, delårsrapport och årsredovisning.

Det av vikt att kommunen snabbt återgår till de målvärden som långsiktigt ska gälla. En annan utveckling innebär att kommunen kommer att hamna i ett läge där resultatutjämningsreserven inte löser de grundläggande finansiella problemen. Kommunen kommer då sannolikt att hamna i ett läge där balanskravsresultatet behöver återställas. Det innebär krav på åtgärder och kostnadsanpassningar i syfte att återställa det egna kapitalet.

Av detta skäl är det viktigt att understryka att det är nödvändigt att se på utnyttjandet av reserven som en tillfällig lösning när finansieringen viker. Som framgår av riktlinjen för god ekonomisk hushållning och resultatutjämnning är det enbart möjligt att disponera medel under förutsättning att det aktuella årets skatteutveckling har en lägre ökningstakt än genomsnittet för rikets utveckling under en tioårsperiod.

Inom samtliga områden som slutligt accepteras inom ramen för utnyttjande av reserv kommer att krävas att budgeten för 2024 och framåt kan bära den aktuella kostnadsnivån. Har kommunen en högre kostnadsnivå än vad som är långsiktigt möjlig kommer det att krävas åtgärder och anpassningar av kostnadsnivån.

Budgettekniskt i internbudget för kommunen hade ett planerat utnyttjande inte ändrat förutsättningarna på annat sätt än att det beslutade resultatet hade varit negativt. Balanskravsutredningen i mål och budget hade samtidigt angett en disposition ur reserven, som tidigare angetts skulle de finansiella målen i den beslutade budgeten se annorlunda ut i ett planerat utnyttjande.

Under förutsättning att kommunen kommer att kunna avsätta medel till resultatutjämningsreserv och att nödvändiga beslut fattas om disposition föreslår förvaltningen följande prioriteringar av områden,

- Hantering av rådande ekonomisk obalans inom utbildningsnämndens verksamheter
- Ökade kostnader som en effekt av den höga inflation som påverkar kostnadsutvecklingen inom flera områden
- Andra konsekvenser i verksamheten som en effekt av den vikande finansieringen och där åtgärder och kostnadsanpassningar får ogynnsamma effekter för verksamheten i ett längre perspektiv

Med ogynnsamma effekter avses exempelvis sådana som skulle medföra att personal sägs upp för att sedan återanställas igen utifrån verksamhetens krav. Det kan även handla om avtalsbundna kostnader i olika tjänster som sedan kommer att behöva tecknas på nytt.

Den politiska beredningen vad gäller avsättning till resultatutjämningsreserv innebär att kommunstyrelsen bereder ärendet och lämnar förslag till kommunfullmäktiges beslut om årsredovisning.

Den löpande uppföljningen kommer att identifiera de underskott som föreligger i löpande verksamhet och som kan ha koppling till föreslagna prioriterade områden.

Förslag bör då lämnas till att godkänna vissa avvikelser med stöd i föreslagna prioriterade områdena. Detta bör ske i ärenden som gäller kvartals- och delårsuppföljning och avslutningsvis i årsredovisningen.

Parallellt och samordnat med löpande uppföljning behöver mål och budgetarbetet för 2024 utvecklas så att det är säkerställt att verksamhet, uppdrag och finansiering är i samklang. Extra viktigt är det pengsystem som utbildningsnämnden tillämpar till pris och volym är samordnat till det fullmäktigebeslut som fattas om budget för 2024. Pengsystemet behöver med nödvändighet rymmas inom den nettoram som kommunfullmäktige beslutar.

I förhållande till den ram kommunfullmäktige beslutade den 22 november om en nettoram för utbildningsnämnden med 400,6 miljoner kronor föreslås 5,8 miljoner kronor att tillföras genom regeringens förslag till utökat generellt statsbidrag. En ny nettobudget är efter ett beslut om tilläggsbudget 406,4 miljoner kronor. Förvaltningen har i sin tjänsteskrivelse till budgetärendet vid nämndens extra sammanträde den 28 oktober angett att det krävs 11,9 miljoner för en budget i balans. Med stöd i förvaltningens egen bedömning innebär det att drygt 6 miljoner kronor skulle behöva tillföras verksamheten eller utgöra ett accepterat underskott för 2023.

Det förväntade tillskottet motsvarande generellt statsbidrag kommer att utgöra en ökad ram för utbildningsnämnden. Det kommer att möta den nuvarande underbudgeteringen i tilläggsbelopp och tillkommande kostnader för skolskjutsar. Övriga förväntat godkända avvikelser kommer att behöva placeras till de verksamheter och ansvar som är berörda. Här behöver tydliggöras att styrningen då sker på ett negativt resultat. På längre sikt är den gemensamma målbilden att kunna planera för en samlad verksamhet i balans.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 9 december 2022

Delges

Utbildningsnämnden
Kommunfullmäktige